

СРПСКИ ГЛАСНИК

Православне црквене општине Свети кнез Лазар у Прагу

1/2012

Видовдан у Јиндржиховицама

Разговор са митрополитом Христофором

Песник Матија Бећковић у Прагу

Књига Емира Кустурице на чешком

9771805594001

Старац Илија у цркви на Олшанима

Чувени руски духовник и старец схиархимандрит Илија, боравећи у посети Прагу, исповедао је и служио у цркви Успења Пресвете Богородице на Олшанима. Најпре је у петак у току Свете Литургије, и дуго након ње, исповедао, благосиљао и поучавао мноштво народа који су тога дана дошли у цркву. Потом је у недељу, с благословом митрополита Чешких земаља и Словачке г. Христофора, заједно са протојерејем Срђаном Јаблановићем и јерођаконом Илиодором, који је био у његовој пратњи, и протођаконом Василијем, саслуживао на првој, раној св. архијерејској Литургији. По завршетку Литургије, старца Илију су топло и срдечно поздравили митрополит

Христофор и тадашњи старешина храма архимандрит Сергеј, а Његово Блаженство митрополит Христофор га је даривао иконом св. мученице Људмиле Чешке. Схиархимандрит Илија је отпоздрављајући на поздраве у својој беседи поручио да је најважније у животу очување наше православне вере која једи-на даје смисао и самом нашем животу. На крају је, с благословом митрополита, старца Иља благосиљао присутан народ.

Драги читаоци,

Радосни смо да Вас обавестимо да наша црквена општина Светог Кнеза Лазара у Прагу, са благословом митрополита Чешких земаља и Словачке г. Христофора и уз помоћ Магистрата града Прага, почиње објављивање часописа СРПСКИ ГЛАСНИК.

Часопис је замишљен да буде Гласник Срба који живе у Прагу и Чешкој и који ће писати о догађајима у вези са нашом црквеном општином, као и свим другим друштвеним и културним дешавањима у вези са нашом српском заједницом на овим просторима.

Овај наш првенац трудиће се да забележи вести и догађаје и о српско-чешким односима у свим областима живота, било да се они дешавају у Чешкој или Србији. Он ће, за сада, излазити два пута годишње, о Божићу и о Видовдану.

Ето, толико за почетак, поздрављајући Вас са надом и Божјим благословом да у томе успемо на нашу заједничку радост.

Протојереј Срђан Јаблановић,
главни уредник

САДРЖАЈ

<p>4 Прослава Видовдана
у Линдржиховицама код Карлових Вари</p> <p>6 Митрополит Христофор
Разговор за часопис и радио Светигору</p> <p>9 Епископ Сергеј Ивањиков
Хиротонија у храму Христа Спаса у Москви</p> <p>10 Свети Горазд
Сећање на обновитеља Чешке православне цркве</p> <p>12 Архиепископ Симеон
Разговор за франкфуртске Вести</p> <p>14 Матија Бећковић у Прагу
Литерарно вече у сали Дома народних мањина</p> <p>16 Пут иконе Светог Николе
Чешки новинар спасао икону из спаљене цркве у Приштини</p> <p>19 Мостар у Прагу
Владика Григорије и мостарски Срби у посети Чешкој</p> <p>20 Памтимо страдање Срба
Друштво за чување успомена ослободилачких ратова</p> <p>22 Митрополит пољски Сава
Посета поглавара Пољске православне цркве</p> | <p>23 Косовски пејзаж
Књижевник Радосав Стојановић</p> <p>24 Парастос у Нађмеђеру
Гробље у Словачкој на којем почива шест хиљада Срба</p> <p>27 Концерт хора Обилић
Диригент Даринка Матић Маровић</p> <p>28 Књига Емира Кустурице
Чешки превод с називом: Kde jsem v tom příběhu já?</p> <p>29 Бели анђео за тенисера
Типсаревих Бердиху даровао икону</p> <p>30 Емисија чешке телевизије
О Божићним обичајима код православних Срба</p> <p>32 Епопеја Алфонса Мухе
Слика крунисања српског цара Душана</p> |
|---|---|

српски гласник 1/2012

Православна црквена општина у Прагу Свети Кнез Лазар, Бохуминска 526, 199 00 Праг 18, IČ 73634131. Српски гласник излази са благословом Христофора, архиепископа прашког, митрополита Чешких земаља и Словачке. Главни уредник: протојереј Срђан Јаблановић. Новинари сарадници: А. Вујовић, Патрик Никола Каизер, Радмила Лончар, Душан Телесковић. Ликовни и графички уредник: Мира Антоновић. Фотографи: Александар Антоновић, Андреј Костић, Јован Крњајић, А. Васиљевић. Тираж 2000 примерака. Штампана Либертас захваљујући гранту Магистрата Главног града Прага. Регистровано под бројем МК ČR Е 20888. ISSN 1805-594X. Часопис је бесплатан. Е-mail: miraa@seznam.cz

Видовдан у Јиндржиховицама

Отац Срђан, отац Ернест и ђакон Борислав служе Свету Литургију. У позадини брат Дејан Ранђеловић.

Као и сваке године, по Светој Литургији, одржан је парастос и положен венац Амбасаде Србије.

Косовски бој – прекретница за човечанство

Беседа протојереја Срђана Јаблановића на Видовдан.

У име Оца и Сина и Светога Духа.

У овој спомен капели смештени су земни остаци седам хиљада Срба и сто осамдесет Руса и још их има сигурно и знаних и незнаних који су овде пре око стотину година скончали своје животе и овде кости њихове почивају. Недавно сам био у Словачкој, и тамо на Дунаву у Нађмеђеру има близу шест хиљада Срба, у Оломоуцу око три хиљаде, на Олшанима око двеста – триста, укупно око петнаест и по хиљада Срба у Првом Светском рату је овде скончало своје животе и на овом месту чекају долазак Христов и опште Васкрсење.

Као и сваке године, захваљујући брату Дејану, окупљамо се овде на Видовдан да се помолимо за душе оних који овде почивају и за све упокојене од Косовског боја до данашњег дана. И сами видите да Косовски бој не само да траје ових шесто

двадесет три године него ће трајати и даље. Сведоци смо да је на сам Видовдан било напада на Србе. Није дозвољено ни тај дан да обележе на светом месту Газиместану на ком је одржана Косовска битка, ни тај дан није могао да прође

без малог Косовског боја. Као што знате било је и рањених и ватреним оружјем повређених. То значи да тај Бој и даље траје и трајаће до краја света и века, јер то није само земаљски бој. Косовски бој спада у једну од највећих битака на свету, које су биле прекретница за човечанство. Овде је била велика битка на Славкову, онда на Ватерлоу, па онда у Русији на много места и тако много битака, које су преламале судбину човечанства. Једна од тих јесте Косовска битка. Али она није била битка за земаљско царство као што јесу многе, него је она значајна и најзначајнија по томе што је била битка за Небеско царство, где нам је Свети кнез Лазар оставио завет да је земаљско за малена царство, а Небеско увек и до века. Он је могао у то време да пропусти Турке ка Европи, али није, јер је знао да то неће бити само пролаз османлијске војске, него ће то бити промена вере, а то је оно што Свети кнез Лазар није хтео него је, као и сам Господ Исус Христос на Крсту, пострадао за све нас и донео нам спасење. Па све касније преко многих мученика од Светог Саве преко кога

Заједничка фотографија за успомену на Видовдан 1212. године испред спомен костурнице у Јиндржиховицама.

смо ми примили Хришћанство, па Светих Кирила и Методија, који су на ове просторе дошли и покрстили чешки народ, и овде на Велику Мораву Светога кнеза Ростислава и сви до данашњих дана су они који су обрнуто сачували веру нашу Православну, дали је нама у завет да је чувамо, молећи се овако на Светој Литургији и живећи по заповестима Божијим да тако пренесемо и нашим потомцима и наследницима.

У славу ових мученика је Свети краљ Александар (и сам мученик пострадао у атентату у Марсеју 1934. године), заједно са тадашњим свештеником Миловојем Црнчанином и у сарадањи и са благословом чешке државе, подигао ово свето место где вечно почивају српски и руски заробљеници. Поменули смо и Зејтинлик, острво Крф и Видо, свуда где је он уређивао та гробља, и тако обележио и ово свето место за вечни спомен, вечнују памјат.

У овој години када слаavimo хиљаду сто педесет година светога кнеза Растислава Великог и следеће године када ћемо

славити хиљаду сто педесет година доласка Светих Кирила и Методија и крштавања Хришћана на овим просторима словенских народа и примања вере Хришћанске Православне и примања писмености, дакле у годинама јубилеја сећамо се и ових наших мученика, страдалника, који су овде скончали и вечно почивају.

Хвала вам што сте дошли, ето нас мала група, али одабрана што се сваке године скупљамо и Срба и Руса и Чеха и свих, који овде живе из разних крајева и наше земље Србије. Недавно је овде била група од седамдесет петоро људи из Ниша који чувају ове традиције. Хтели су и данас да дођу, али нису могли.

Данас су са нама и митрополит Христопор, чије вам благослове преносим, који у овом тренутку служи Свету Литургију у Светог Јана под Скалоу. Са њим је и владика Григорије, захумско-херцеговачки, који је са свештеницима и једном културно-уметничком групом из Мостара, дошао на два дана у посету Прагу. У понедељак ће доћи и удружење Савеза

Сокола Србије јер овде чешко соколско друштво прво основано у Европи слави сто педесет година оснивања. Сутра ће кроз град проћи велика поворка Сокола, а у томе ће узети учешће и Соколи Србије, који су изразили жељу да сврате и у цркву на Олшанима и овде у Јиндржиховицама. Ту је и телевизија Републике Српске, који су недавно снимили филм, у којем је Дејан говорио и био је емитован на телевизији републике Српске. Овде су и родитељи оца Ђакона Борислава. А из удружења Матице Српске из Новог Сада стално зову, сећају нас се, јер су и они били на овом светом месту и певали су на Светој Литургији.

Прошле године је начелствовао, служио са нама архимандрит Сергеј, који је изабран за владика и данас је владика каменски близу Јекатеринбурга. А са нама су и хиљаде анђела са свима нашим упокојенима од Косовског боја и пре тога до данас. Хвала оцу Ернесту, који сваке године долази, нека је ова молитва на здравље и спасење наших душа, а њима за покој душа и за вечну памјат.

Аутентична наследница Цркве Светих Ћирила и Методија

Митрополит чешких земаља и Словачке Христофор нас упознаје са древном и плодносном историјом и савременом обновом Православља у овим словенским земљама.

Имамо изузетну част и благослов да разговарамо са архиепископом прашким и митрополитом чешких земаља и Словачке проф. др Христофором. Помаже Бог Ваше Блаженство, благословите, реците нам укратко нешто о историји Ваше помесне цркве.

Аутокефална Православна црква у чешким земљама и Словачкој је дело светих равноапостолних Ћирила и Методија. Кнез Рагислав је још пре 1150 година замолио патријарха Фотија и императора Михаила византијског да пошаљу браћу Ћирила и Методија ради ширења јеванђелске свете вере православне у Великој Моравској. Тако да су наше две земље, Чешка и Словачка, постале прве словенске земље у којима се проповедало и ширило Јеванђеље.

Нажалост Великоморавска држава, са кнезом Рагиславом на челу, била је под притиском и најездом мађарских нападача и после смрти Светог Методија (885. г.) је уништена. После тога ученици Светог Ћирила и Методија су из Велике Моравске одведени у садашњу Венецију и продани тамо на пијаци, а један Византијац их је видео у свештеничким одежама, препознао је богослужбене књиге које су имали и откупио их је. Тај богати Византијац им је после дао слободу и саветовао их да оду у Бугарску, тада моћну државу одакле се Православна вера ширила. Део те државе је после постао део Србије, а аутентично литургијско наслеђе које су они понели из Велике Моравске се раширило до свих словенских православних држава. Другим речима наша Црква у чешким земљама и Словачкој аутентична је наследница Цркве коју су основали Свети Ћирило и Методије.

Поклоници који долазе у Велику Моравску, где је Свети кнез Рагислав основао велику државу, могу да виде аутентичне остатке првобитних православних храмова, који су били грађени у време Ћирила и Методија у месту Микулчице у бившој Великој Моравској, а сада Моравској.

Сваке године идемо на ходочашће и служимо Свету Литургију на оном месту где су били Свети Ћирило и Методије. И мада су они били прогнани из Велике Моравске, из чешких земаља и Словачке, наслеђе Свете Литургије, литургијског живота је сачувано до данашњег дана.

Архиепископ прашки, митрополит чешких земаља и Словачке Христофор се родио 1953. г. у Прагу. Богословско образовање је добио на Православном богословском факултету у Прешову (1979.), у Московској духовној академији (1984.) и на Богословском факултету Атинског универзитета (1987.) 1985. је примио монашки чин у Тројице-Сергијевој лаври. 1987. митрополит Доротеј га је рукоположио у чин архимандрита. 1988. г. је хиротонисан за епископа оломоуцко-брњенског, а 2006. г. је устоличен за архиепископа прашког и митрополита чешких земаља и Словачке. Митрополит Христофор се занима научном и предањском делатношћу. Има титулу доктора богословља и филозофије. Професор је на Духовној академији Прешовског универзитета. Течно говори руски, грчки, немачки и енглески. Велики је пријатељ српског народа.

У првој половини 20. века Српска Црква је директно утицала на стварање организационе структуре будуће Чешке аутокефалне Цркве, а у другој половини истог века Руска Црква је утицала на формирање нових епархија, из којих ће касније проистећи аутокефална Црква, која је добила пуноћу Томосом из 1998. г.

Како данас живи и врши своју мисију Православна Црква у чешким земљама и Словачкој? Колико има епархија, колико свештенства, монаштва и верног народа?

Свети Синод има шест архијереја. Две епархије у Чешкој, две у Словачкој, један манастир у Словачкој, четири у Моравској и четири у Чешкој. Рачуна се да је отприлике 100 000 православних верника у чешким земљама и Словачкој.

Колико православних има у Прагу у ком Ви столујете? Реците нам нешто о православним црквама у том граду.

У Прагу имамо седам црквених општина, а једна од њих је и Српска православна црквена општина Великомученика кнеза Лазара. Ја сам рукоположио и поставио за настојатеља оца Срђана Јаблановића, који је напустио своју родну груду, Приштину и овде је већ десет година. Немамо тачан број, али претпостављамо да је око 20 000, а вероватно и више православних верника у самом Прагу.

Ви сте професор на Духовној академији у Прешову. Које предмете предајете, колико имате студената и одакле они углавном долазе?

На Православном теолошком факултету у Прешову, има 550 студената из разних држава. Ја тамо предајем хришћанску социологију и историју помесних Православних цркава, имамо теолошки смер и социјално старатељство.

Да ли је ваш факултет признат од Прешовског универзитета?

Наш Православни богословски факултет у Прешову је саставни део Прешовског универзитета, на којем студира више од 25 000 студената.

Ваше Вископреосвештенство, Ви сте долазили на разне свечаности код наших архијереја, код блаженог спомена патријарха Павла, били сте и на устоличењу садашњег патријарха српског Иринеја, долазили сте у Црну Гору код митрополита црногорско-приморског Амфилохија. Какве утиске носите из наше Српске Цркве?

Увек када долазим у Србију или Црну Гору црпим духовну силу, напојим се духовне силе на тим путовањима, у тим разговорима. Никада нећу заборавити сусрете са патријархом Павлом. Последњи сусрет са њим је била његова сахрана. За нас то није био погреб, сахрана него васкрсење, пасха. Исто тако интронизација Његове светости патријарха Иринеја за мене је био дубоки доживљај, између осталог и зато што се збила у Пећкој патријаршији на Косову. Видели смо у каквим тешким условима живе монахиње и монаси на Косову и Метохији, и доживели смо то као веома тешко и несхватљиво за данашње време. Патријарха Иринеја сам последњи пут видео 25. септембра у Београду, кад смо служили Литургију поводом деведесете годишњице од устоличења

Свештеномученика чешког Горазда. Што се тиче Црне Горе, већ дуго година одржавам блиске односе са митрополитом Амфилохијем, пуно пута смо служили заједно током мојих посета Црној Гори и желим му од свет срца пуно милости и благослов Божији.

Ваше Високопреосвештенство, упознајте нас са са познатијим светитељима Ваше помесене Цркве, које слави и српски народ, јер смо сви делови једног тела, Цркве Христове, али Ви сте као син тога рода у приснијем односу са њима.

У првом реду су то мученици из 10. века Свети Вацлав и Света Људмила, која је прва наша мученица. Многи поклоници из других држава долазе на поклонење њиховим моштима које се налазе у Прагу. Морам да споменем Свештеномученика Горазда, који је хиротонисан у Београду од стране српских архијереја и сматран је српским архијерејем, Српска Црква га је канонизовала шездесетих година прошлог века. Он је познавао Свештеномученика Доситеја Загребачког и Светог Николаја Жичког, који је неколико пута посетио Праг. ➔

Скулптура просветитеља Светих Ћирила и Методија која се налази у руском Владивостоку

Владико, како је данас живети у свету и сведочити Православље?

Бити православан у данашње време значи пре свега учити се љубави и покорности. Мислим да то савременом свету заиста пуно недостаје. Ми православни би требало да се трудимо да у савремени свет уносимо и показујемо му љубав и покорност. Хтео бих да нагласим да покорност не значи слабост већ велику снагу и силу. Зато што покорношћу добијамо благодат и силу Божију да би смо могли бити добри сведоци Свете Православне вере свету у коме живимо. Свети Силуан Светогорски, светац из прошлог века, нам сведочи и говори да је велика сила и снага коју добијамо од Бога.

Ваше Високопреосвештенство, шта би сте поручили верницима у Црној Гори као поглавар помесне Цркве?

Хтео бих да истакнем да би људи у Православној Цркви у Црној Гори требало да сачувају јединство Православне вере и остану верни Митрополији црногорско-приморској и епархији будимљанско-никшићкој, на челу са њиховим владикама, митрополитом Амфилохијем и владиком Јоаникијем, зато што су они једини стварни наследници Светог Саве у Црној Гори. Сила и снага је у јединству кроз хришћански живот и само таквим начином живота можемо да припремимо бољи пут за будућност света.

Текст: А. Вујовић, Светигора

Фото: архива

**СУСРЕТ ДЕЛЕГАЦИЈА ДВЕ БОГОСЛОВИЈЕ СПЦ
СА МИТРОПОЛИТОМ ЧЕШКИХ ЗЕМАЉА
И СЛОВАЧКЕ Г. ХРИСТОФОРОМ**

Делегације Богословија Светог Петра Цетињског са Цетиња и Светих Ћирила и Методија из Призрена среле су се са митрополитом Христофором у Прагу 27. децембра 2011.

Делегације су претходних дана боравиле у епархији средњоевропској, у граду Нирнбергу. Након посете парохији у Нирнбергу код домаћина протојереја Маринка Радмила и ђакон Златка Којадиновића и сусрета са епископом средњоевропским Константином у Ерфурту и митрополитом Румунске Цркве у Нирнбергу Серафимом, делегације су пристигле у Праг.

Током срдачних сусрета са Његовим Блаженством г. Христофором и вечере коју је организовао г. Борислав Рудић, професор Цетињске богословије, Аполон Мишченко се захвалио митрополиту Христофору на сусрету који је уприличен у част доласка професора ових Богословија, и уручивши му пригодне поклоне пренео је поздраве од митрополита Амфилохија и Управе школе. Делегације су сачињавали професори Цетињске Богословије: г. Аполон Мишченко, г. Слобо Станишић и г. Благоје Рајковић. У име Призренске Богословије био је о. Силуан Поповић. Митрополит Христофор је поздравио делегације Богословија пожељевши им успешан и благословен рад уједно заблагодаривши Господу на посети његовој помесној Цркви. Он је подсетио на велике и дуге везе наших помесних Цркви и, упутивши поздраве митрополиту Амфилохију, пожељео да оваква сарадња и сусрети постану традиција.

ВЕСТИ ИЗ ХРАМА**Ђаконска хиротонија**

Борислав Рудић рукоположен за ђакона.

На празник Томине недеље, по Васкрсу 2012. године, митрополит Христофор је у цркви Успења Пресвете Богородице на Олшанима, рукоположио Борислава Рудића у ђаконски чин. Ђакон Борислав потиче из Србије, из Новог Сада.

У Чешкој Републици је основао породицу. Са женом Иваном има две ћерке Андреју и Софију.

Дипломирао је на Факултету драмских уметности у Прагу. Тренутно ванредно завршава четврту годину теологије на Православном богословском факултету у Прешову у Словачкој.

Један је од оснивача Православне црквене општине Свети Цар Лазар у Прагу која окупуља Србе, и један од њених најактивнијих чланова и помагача.

Ђакону Бориславу Рудићу желимо благослов Божији у вршењу службе на многаја љета.

Свечана хиротонија епископа Сергеја Ивањикова у Москви

Дугогодишњи старешина Богородичиног храма на Олшанима у Прагу архимандрит Сергеј изабран за епископа Каменског и Алапајевског, на Уралу, Руске православне цркве.

Уочи Васкрса 2012. године у храму Христа Спаса у Москви хиротонисан је за владика Каменског и Алапајевског, на Уралу, у близини Јекатеринбурга архимандрит Сергеј Ивањиков. Хиротонију је извршио патријарх московски и целе Русије Кирил.

Владика Сергеј је претходно, као архимандрит, био старешина цркве

Успења Пресвете Богородице на Олшанима у Прагу и уважени духовник. Пре тога, духовно је руководио црквом Светог Ђорђа у оквиру руске амбасаде у Прагу а једно време је био и у руској духовној мисији у Јерусалиму. Служио је и у Естонији. Епископ Сергеј је, иначе, монашки постриг примио у Свето-Сергејевој лаври, по ком је и добио монашко име.

По хиротонији је дошао у Праг да удели прве архијерејске благослове и поздрави се са народом коме је годинама верно служио.

Владика Сергеј, по свему добром, остаће упамћен и српској заједници у Прагу, којој је пуно помагао и која му од свег срца жели успех у вршењу његове даље архијерејске службе.

Текст и фото: Ц. О. Св. Кнез Лазар, Праг

Литургијско сећање на обновите

Патријаршија Српске православне цркве у Београду.

Поводом деведесет година од устоличења Новомученика Горазда Чешког у Саборној цркви у Београду, Свету Архијерејску Литургију служили су Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј и Његово Блаженство Митрополит Чешких земаља и Словачке г. Христифор.

У току Свете архијерејске Литургије у Саборној цркви у Београду у којој је 25. септембра 1921. г. хиротонисан епископ Горазд.

Патријарху Иринеју и митрополиту Христофору саслуживало је бројно свештенство Архијерејске београдско-карловачке, као и свештеномонаштво из Чешке, Словачке, Русије, Украјине и Србије.

Митрополит Христофор са свештенством, монаштвом и поклоницима претходних дана је посетио светиње широм Србије и то оним редом којим је пре мање од једног века, Богом вођен, ишао и епископ Горазд. Поклоници су прво посетили манастир Крушедол, где је новомученик Горазд замонашен, затим манастир Хопово где је светитељ рукоположен у чин архимандрита, а потом и Саборну цркву у Београду где је хиротонисан у чин Епископа прашког, руком тадашњег патријарха српског Димитрија.

Поклоници су посетили и манастире Раковицу и поклонили се гробу патријарха српског Павла и Димитрија, Сланце, цркву Светог Саве, а затим су се упутили у Шабац, Тршић и Соко град у Епархији шабачкој, да би за Крстовдан били у цркви Светог Ђорђа у Будимпешти.

Патријарх српски Иринеј и митрополит Христофор са свештенством и народом испред Саборне цркве св. Архангела Михаила у Београду.

ља Православне цркве у Чешкој

Патријарх Иринеј са иконом свештеномученика Горазда.

Митрополит Христофор дарује патријарху вазу од чешког кристала.

Са владиком сремским Василијем у Сремским Карловцима.

Освећење новог полијелеја у цркви брвнари у Тршићу.

У Духовном центру Светог владике Николаја Велимировића у Соко граду

Са владиком Лукијаном, на Крстовдан, у цркви Светог Ђорђа у Будимпешти.

Архиепископ Симеон: Вера ме је одржала

Многе значајне личности које је изнедрио српски народ, мада у нашој јавности нису познате, оставиле су неизбрисив траг у светској историји, науци, култури... Међу њима је и архиепископ у Моравској, Симеон (Радивоје Јаковљевић), који је високодостојник Православне цркве Чешке и Словачке.

Архиепископ Симеон данас има 86 година и мада је рођен и живео је читав свој век у Чешкој, течно говори српски. Крсна слава му је Свети Никола.

У Чешкој архиепископ Симеон има 35 парохија и по једну у Лозани у Швајцарској и у Бретањи у Француској. Има више од 25.000 верника, међу којима су и Срби, махом настањени у Брну, где служи свештеник који добро говори српски.

Жртва династијских борби

Мој деда, очев отац, Спасоје Јаковљевић родом је из села Вољавче код Јагодине. У Београду је у другој половини 19. века завршио гимназију и Војну академију. Мајка мог оца Милутина, а моја баба Даринка, била је ћерка београдског привредника који је имао радњу са српским ношњама. Поред тате, имали су још четири млађе кћери. Деда је био пуковник у обреновићевској Србији и за потребе српске војске набављао је оружје у иностранству. Кад је мој отац завршио четвороразредну основну школу у Београду, повео га је са собом на пут с намером да јединог сина упише на школовање у Берлину. Међутим, пријатељи Чеси убедили су га да сина остави код њих у Прагу. Тако се мој отац Милутин као десетогодишњак обрео у Чешкој. У Прагу је завршио средњу школу и прву годину агрономског факултета. Кад је почео је Први светски рат он се вратио кући да се стави на располагање отаџбини.

После пада Обреновића и повратка на власт Карађорђевића, мој деда је као пуковник премештен из Београда у Ниш.

Архиепископ Симеон у младости.

Ускраћен је за напредовање у војној каријери пошто није учествовао у мајском преврату 1903. г. када су убијени краљица Драга и краљ Александар Обреновић. Кад се српска војска мало опоравила и консолидовала у Грчкој, краљ Петар Први Карађорђевић одлучио је да српски студенти морају да наставе школовање, јер ће Србији бити потребни образовани људи кад се заврши Први светски рат. Тако је и мој отац добио стипендију и послат у Француску. У Монпељеу је завршио студије агрономије. Неко време је потом живео у Паризу одакле је прешао у Праг где је, као инжењер агрономије, био у међународним комисијама за привредну сарадњу са новоствореном Краљевином Југославијом. Много је путовао и у Београд доводио индустријалце из западне Европе. Тако се упознао 1923. г. са мојом мајком Боженом Бартоном, кћерком чешког фабриканта. Венчали су се у Саборној цркви Светог Николе у Прагу, где сам рођен 12. фебруара

1926. Кад сам имао две године преселили смо се у место Слапи над Влтавом, 30 км јужно од Прага. Ту је отац узео под закуп велико пољопривредно земљиште. Тамо су рођена и моја два брата. Мирко је млађи од мене три године, а Душан од Мирка две. Ту смо остали до краја Другог светског рата

Школа родољубља

Детињство нам је било лепо. Радили смо све пољопривредне радове које су могле да обављају дечје руке. Од нас тројице најнесташнији је био Мирко и тата га је звао Немирко. Мада сам био најмирнији, због несташлука млађе браће кажњаван сам заједно са њима зато што их као најстарији нисам добро пазио.

Тата нас није терао да говоримо српски језик, али нас је од малих ногу учио српском родољубљу и јунаштву. И данас ми срце заигра кад чујем давнашње очеве речи које сад изговарају моји братанци својим несташним малишанима кад ови нешто погреше: „То није ни добро ни лепо. То никад не би урадио српски јунак“. Сећам се како нам је било занимљиво да чујемо тату док спонтано говори на српском кад је веома радостан или много љут, па смо Мирко, Душко и ја са интересовањем савлађавали српски, али га не говоримо најбоље. Одувек ми је било драго кад у Чешкој или било где у свету, упознам неког Србина или Српкињу. Тад се осећам као да сам срео брата или сестру.

За време немачке окупације био сам гимназијалац у Прагу и становао сам код мајчаних родитеља. Кад није било наставе, бавио сам се пољопривредом у Слапима над Влтавом, а ноћу учио. Би-

ли смо побожна породица, отац нарочито. У то ратно доба приметио сам да религиозни људи боље подносе тешкоће тог ужасног времена. Школски другови су почели да нестају, целе породице су убијане или одвођене у немачке логоре. Мислио сам да ћу као дубоко верујући човек лакше издржати ако ме Немци ухапсе и муче, да ће ми Бог помоћи да сачувам живот. Свакодневно сам се молио, читао Библију и друге хришћанске књиге.

Велику матуру сам положио 1945. г. и уписао сам се на Карлов универзитет у Прагу. Нисам могао да се одлучим између филозофије и теологије, па сам уписао обоје. После прве године студија определио сам се за теологију. Пошто су Православци у Чехословачкој тада били у окриљу Српске православне цркве, један семестар сам 1947. г. студирао на Богословском факултету у Београду. За то време је завршена процедура око мог одласка на теолошке студије у Русију.

Пророчанство руског монаха

Шест година сам био на богословским студијама у Лењинграду, данашњем Петрограду. Тамо се живело аскетски: дуге молитве, обимна предавања, много учења, испосничка исхрана. Месо смо имали само за Ускрс. Углавном смо јели пире кромпир на води или кашу и то за доручак, ручак и вечеру. Ипак, нама студентима је било као у малом рају. Лепо смо се слагали. Био сам у групи с Алексејем Михајловичем Ридигером, потоњим руским патријархом. Алексеј је био тих дечко, најмање говорљив и у друштву ненаметљив. Памтим га као оданог пријатеља и доброг човека. Са њим сам се повремено саветовао око својих

Мајчина љубав је утицала на потоњи позив архиепископа Симеона.

епархијских послова у Чешкој, у време кад је већ био патријарх у Русији. А кад сам се на службеном путу разболео и био оперисан у Москви, он ме је посетио у болници. Сећам се да ми је за време наших студентских дана у Русији, мудри старац монах Серафим једном приликом рекао да ћу постати архиепископ, а Алексеју да ће бити патријарх. Мени је то звучало као немогуће, јер сам намеравао да се женим, а не да се монашим. Али, испоставило се да се његово пророчанство испунило.

Када сам се вратио у Чехословачку, шест година сам радио на Теолошком факултету у Прешову, у источној Словачкој. Комунистички период није био нимало лак за мене. Често сам био на мети Канцеларије за верска питања у Братислави. Ипак, у Прешову сам 1957. г. успео да издам књигу о Старом завету, у два тома. Био сам под присмотром, а нисам знао зашто и ко ме прати. Тре-

бало је да будем професор, али ме нису хтели, па сам шест година провео као асистент. Тек после женидбе могао сам да се посветим свештеничком позиву. Од 1959. г. провео сам 40 година као парох у Маријанским Лазњима у Чешкој.

Имао сам 27 година кад сам се вратио из Русије и све девојке из моје генерације већ су биле удате, те у Словачкој нисам могао лако да нађем животну сапутницу. Ни у Русији нисам успео, јер је Стаљин забранио бракове Руса и странаца. Про-шле су четири године пре него што сам почео да се спремам за брак и свештенство. Са медицинском сестром Руженом Моба, Чехињом из Моравске, венчао сам сам се 1958. г. Њерка Богдана родила нам се две године касније. Она је данас инжењер хемије, али ради у банци. Од ње имам унучад, студенте Катарину и Вацлава. Не виђам их често, такво је време, сви имамо своје обавезе, а млади своја интересовања. Често разговарамо телефоном, брину за мене. Приметио сам да се више интересују за наше српско порекло, него кад су били мали. Мислим да моја ћерка Богдана и унука Катарина имају изражен српски ген у свом бићу.

Никад није био у Јагодини

Током четири деценије службовања у Маријанским Лазњима, чувеној чешкој бањи, нисам био поштеђен тортуре. Пошто није било допуштено да се ђаци окупљају у црквеним зградама, због одржавања веронауке 1967. г. забрањено ми је одузимањем државног одобрења за бављење свештеничким позивом. Из Прага је 1976. г. дошао предлог за моје уклањање са парохије. У полицији сам саслушаван чак 14 сати. На крају су ми ➔

ОТАЦ ОБУКАО МАНТИЈУ ПОД СТАРЕ ДАНЕ

Мада пољопривредни инжењер, мој отац Милутин Јаковљевић, као веома побожан човек, у старости је постао православни свештеник и од 1950. до 1959. г. служио је у Маријанским Лазњима. Руски митрополит који је после Другог светског рата дошао у Чешку рукоположио га је за свештеника. Сећам се да ми је мама писала 1949. г. да је тата остао без посла и ја сам се тада, на теолошким студијама у Русији, пред иконом Богородице молио Богу да помогне мом оцу. Месец дана касније мама ми је јавила да се тата посветио цркви. Неколико месеци је био ђакон, а после је постао свештеник. Тата није имао теолошко образовање, али је био одличан беседник. Кад сам после њега постао парох у Маријанским Лазњима, мештани су ми рекли да добро служим, али да не умем да беседим као мој отац и да морам много да учим.

рекли да морам да одем из Маријанских Лазњи или више нећу моћи да будем свештеник. Осим ако пристанем да им пријављујем некакве „издајнике“, оне који говоре против комунистичких власти. Одбио сам. Касније, на моје изненађење, оставили су ме ипак на миру. Успео сам и да докторирам на тему „Пророк Исаија и појам Ебед Јахве“.

У Јагодини нисам никад био. Давно сам једном прошао кроз Ниш, али сам зато долазио са породицом у Београд, у посету својим теткама, очевим сестрама, док су биле живе.

Када сам пре 16 година остао удовац, одлучио сам да постанем калуђер. Замонашен сам у манастиру Хруба Врба у Моравској, родном месту светог владике Горазда ИИ, поглавара Чешке православне цркве којег су убили Немци у Другом светском рату. Узео сам монашко име Симеон, у част српског светитеља Симеона мироточивог, великог српског жупана Стефана Немање и оца светог Саве. Замонашио ме је тадашњи владика Моравске Христофор, који је данас има титулу митрополита и на челу је Православне цркве Чешке и Словачке. Кад сам био у Хиландару, још 1986. године, рекао сам себи да ће ми монашко име бити Симеон ако се будем замонашио. Тада сам путовао у Јерусалим на конгрес о Старом завету. Морао сам да добијем визу у Грчкој јер комунисти нису имали везе са Израелом. Тако сам две недеље на Светој гори чекао визу.

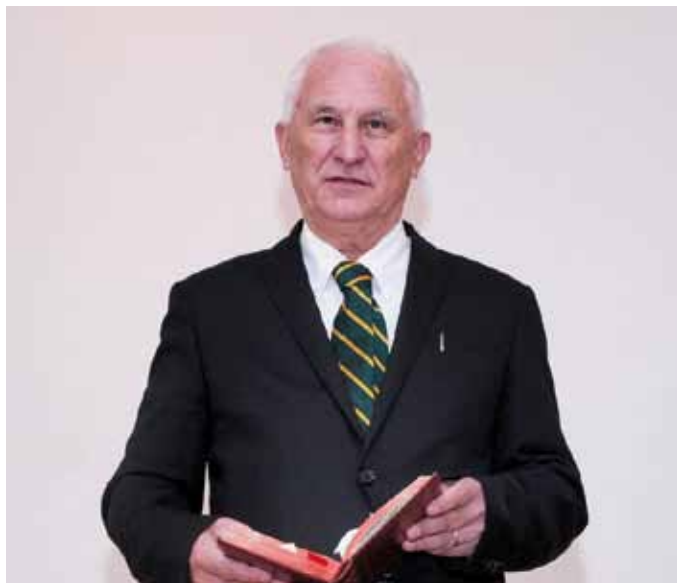
ПОЗНАНСТВО СА СРПСКИМ ПАТРИЈАРСИМА

Патријарх Гаврило био је први српски патријарх којег сам упознао. Познавао сам и патријархе Германа и Павла. Са Богословског факултета познајем и митрополита Амфилохија. Највише сам волео епископа Владимира који је био у Призрену и код њега сам провео две недеље 1947. г. Тада сам посетио и Високе Дечане.

Пошто имам ћерку, крсну славу Јаковљевића и икону Светог Николе наслеђену од оца Милутина, предао сам брату Душану чија је породица у месту Слапи над Влтавом, док Мирко са својим синовима Душаном и Мирком живи у Буђејовицама. Од када ми се брат Душан упокојио, славу обележавамо са породицом његовог сина Зорана. Наш Србин, свештеник Срђан Јаблановић, иначе честит човек и добар духовник, дође из Прага да нам пресече славски колач и вином прелије жито...

Текст: Радмила Лончар, www.vesti-online.com
Фото: архива породице Јаковљевић
Објављено: 20. 3. 2012.

Матија Бећковић

У присуству бројних Срба који живе у Прагу, одржано је веома успешно књижевно-поетско вече у којем је наступио и говорио чувени, уважени песник и академик Матија Бећковић.

У организацији Православне црквене општине Св. Кнез Лазар, а у сали ДНМ 20. октобра 2011. г., Матија Бећковић је најпре говорио о значају писане речи од самог њеног настанка, а посебно оне словенске, коју су првобитно на ове просторе Чешке земље у свет донели св. браћа Ћирило и Методије.

Беседио је и о улози књиге у свету од оне најважније Јеванђеља, преко књига св. Саве па све до данас, напоменувши да она код наших људи још има тај свој исконски значај, што се може видети и осетити и на свим до сада па и на и предстојећем Сајму књига у Београду.

Потом је Бећковић казивао чувене стихове из својих песама и поема о Светом Сави, Косову пољу, Богојављењу, Вери Павладољској, патријарху Павлу, Моми Капору, Ово и Оно, Огледало, Бодеж. Одломци из Ћераћемо се још и његовог Епилога и Кад будем млађи, изазвале су и доста смеха код присутних.

На крају вечери Матија Бећковић је потписивао књиге и разговарао са поштоваоцима његовог дела овде у Чешкој републици. Договорено је да се неке од поменутих песама преведу и на чешки језик.

У току дана г. Бећковић је посетио цркву Успења Пресвете Богородице на Олшанима и амбасаду Србије у Прагу, где се задржао у срданом разговору с амбасадором Србије ексцеленцијом г-ђом Мајом Митровић.

Текст и фото: Ц. О. Св. Кнез Лазар, Праг

одржао књижевно вече у Прагу

ПРИЧА О СВЕТОМ САВИ

Кад је Свети Сава ишао по Земљи
 Још пре свог рођења
 Док се звао Растко
 Као што иде и сад
 Само га не видимо
 А можда је то било и доцније
 Пошао је Савиним стопама
 Ка Савином извору
 Ка Савином врху
 Куда и ми идемо
 Јер другог пута и нема
 Кад је негде око Савина дана
 Наишао Савином страном
 Напали су га пси
 Као што и сад нападају
 Сваког ко се упуту Савиним траговима
 Путник је најпре саставио три прста
 Какве је одредио да се и ми крстимо
 Плашећи их знаком
 Од ког су још више побеснели
 А ни до данас нису узмакли
 Онда се сагнуо да дохвати камен
 Али камење беше замрзнуто
 Свезано за земљу студеним синџирима
 Јер беше јака зима
 Као и ове године
 Као увек око Савина дана
 Већ су разносили Савина стопала
 Савин кук и Савин лакат
 По продолжима и јаругама земље
 Због које је подељен свет
 Кад је Свети отпасао мач - уста
 Једино оружје које је носио
 А које је и нама оставио
 Говорећи ове речи:
 - Нек је проклета земља у којој су
 пашчад пуштена а камење свезано!

Сала у Дому народних мањина била је пуна љубитеља писане речи и казивања Матије Бећковића. По завршеној књижевној вечери г. Бећковић се задржао у разговору са присутнима и потписивао своје књиге.

У шетњи Прагом – испред Карловог моста.

Пут иконе Светог Николе

Црква Светог Николе у Приштини у пламену у ноћи између 17-ог и 18-ог марта 2004. године.

Ноћ између 17. и 18. марта 2004. године Албанци на Косову и Метохији групно и организовано нападају не само српске цркве и друге светиње него и њихове куће. Плене, пале и уништавају све, што им дође под руку. Србе, Роме и Црногорце избацују из њихових кућа и пале их да не би имали где да се врате. Албански погром, који се упоређује са нацистичком Кристалном ноћи, оставља за собом разор и пустош. Уништено је преко четрдесет цркви.

Март 2004. године

„Трагична слика људског безумља,“ рекао је тада епископ Артемије обилазећи руине православне цркве у Призрену, праћен тешко наоружаном пратњом међународне полиције. „Уистину је несхватљиво, да током једне ноћи у пламену лудила и насиља нестане све што је вековима грађено и чувано у најтежим временима наше историје,“ додаје са тугом у очима.

Свиће, а прво јутарње светло 18. марта открива ужас и погубност те ноћи. У рушевинама је и црква св. Николе у Приштини. Остали су само зидови, који је окружују.

Из гомиле крша диже се дим. Конструкција спаљеног крова се усправља ка небу. Свуда се осећа бензин, заударају спаљене гуме. Кров је сасвим изгорео. Тога дана око подне у рушевинама се налази и чешки фотограф. Фотографише слике пропасти из ноћи пуне насиља. Пролази кроз центар Приштине и поред гимназије креће улицом ка горе. С десне стране се назиру рушевине цркве св. Николе. У развалинама из којих још тиња ватра, албанска деца се играју да су терористи УЧК. Из дрвених пушки пуцају једни у друге. Фотограф улази у лаћу цркве и прави прве снимке. Осврће се око себе и посматра разбијено стакло од прозора на поду. Примећује златан зрак испод прозора.

Патрик Никола Каизр

После честих посета Косову и Метохији одлучио је да се крсти у православну веру. Крштен је ове године, у цркви Успења Пресвете Богородице на Олшанима, од стране протојереја Срђана Јаблановића. По икони Светог Николе, коју је спасио, добио је име Никола.

Рођен 1972. год. у Прагу. Новинар са богатим искуством у престижним чешким медијима. Дуго година је радио у чешкој телевизији као репортер у вестима. Као уредник и главни уредник је писао за веће прашке недељнике: Тиден, Млада Фронта Плус, Вечерњик Праха и други. У свом раду упозорава на проблематичне ситуације на домаћој, али и светској сцени. Ради као репортер у телевизији Прима.

Чешки новинар спасао икону Светог Николе

Писање београдског дневног листа Политика о овом догађају.

Јереј Стево Митрић има неколико великих проблема у животу, али само за један није нашао решење. Не зна како својој трогодишњој кћерци рационално да објасни зашто њене комшије, вршњаци неће да да се играју с њом. Како објаснити детету од три године да другој деци родитељи бране да се друже с њом само зато што је Српкиња, кћерка једног од двојице свештеника Српске православне цркве који службују у цркви Светог Николе у центру Приштине.

„Не знам ни како да јој кажем да није безбедно излазити ван ограђеног дворишта цркве, као ни то да не прича на свом матерњем језику када са оцем оде до продавнице. Сваки пут ме пита зашто морам да скидам мантију кад напуштамо цркву. Како да јој објасним да људи у Приштини нису навикли да виде православног свештеника и да би неки од њих могли да нам науде, само зато што смо друге националности и вере“, прича за наш лист свакоднев-

не проблеме с којима се сусреће овај свештеник.

Отац Стево Митрић нимало се не разликује од других свештеника СПЦ. У разговору делује мирно, некако духовљено, али његов живот, као и живот његове породице, свакако није онакав какав би било који човек, а поготово свештеник требало да има. Он је заправо један од 78 Срба, колико их данас живи у Приштини. Од тог броја само су четворица мушкараца.

Црква непосредно после погрома 2004. г.

Обновљена црква Св. Николе, зима 2011. године.

Сагиње се и одгрће разбијено стакло у страну. Изненађен је оним што удледа. На поду лежи предивна икона. Изображења на њој, подељена у делове, представљају живот и дела св. Николе. Дobar део иконе је упрљан од дима, чађи и изгорелих гума. На неколико места икона је испуцала од жара пакленог огња. Не колеба се ни минуто. Узима икону и скрива је под јакну да не би дошла у руке Албанаца. Не смеју да је униште деца, која се играју да су кољачи УЧК. После тога икона, сакривена у коферу међу стварима, доспева у Чешку. Реставратор уклања чађ, али пукотине и испупчења од жара остају јер се не усуђује се да изврши темељније интервенције на тако драгоцену икону. Од 2004. године икона остаје у кући фотографа као подсетник на насиље из оне ноћи.

Пролеће 2011. године

Летос на пролеће сусрећем се са фотографом. Зна да често путујем у Србију на Косово и Метохију. „На јесен планирам пут на Косово,“ кажем му. „Имао бих нешто за тебе,“ рече ми с изразом тајанствености. Тада ми је испричао догађај из марта 2004. године. Ни тренутак се нисам колебао. Рекао сам му да је црква св. Николе поправљена (и поред потешкоћа

с тамошњим Албанцима, који су за време оправке крали материјал за градњу) и да од 2008. године има нов кров. А од прошле године после свих недаћа се у њој служи Литургија. Одлука је зато пала у истом трену и без размишљања. Икона мора да се врати на своје место, тамо где припада. У Свету Земљу. Остаје само да се направи план како да се безбедно и тајно врати назад.

За време лета, у јулу, мој друг Радован креће на пут на Косово и Метохију. У Приштини посећује и цркву св. Николе и ток догађаја препричава јереју Стеви Митрићу секретару Српске Православне црквене општине у Приштини. По повратку у Чешку Радован ми је дао контакт на Стеву. Почетком августа сам му написао писмо. А после пет дана сам добио одговор:

„Добро сте дошли брате и свака Ваша посета је за нас и наш храм св. Николе благослов Божији. Драго нам је да је макар једна икона из цркве сачувана и да ће се вратити у нашу цркву. Ценимо Ваш труд и молимо се Богу да Вам подари благослов и отвори своје путеве у Вашем богоугодном циљу. С' поштовањем секретар СПЦО у Приштини, Јереј Стево Митрић

Јереј Стево Митрић, свештеник цркве Светог Николе у Приштини

Митрић заједно с још једним свештеником и њиховим породицама живи у парохијском дому цркве Светог Николе у овом граду. Заједно их у том дому има осморо – свештеници са супругама, а свако од њих има по двоје деце.

„Дошли смо у јуну прошле године и сусрели се с много проблема. Све је било опљачкано и разрушено 18. марта 2004. године, дан после великог погрома српског становништва на Космету. Украдено је једно златно јаје, дело чувеног Карла Фабержеа, а целокупна библиотека је спаљена. Сада желимо да обновимо библиотеку и надамо се по-

моћи добрих људи који би помогли да то започнемо“, каже Митрић.

У погрому у марту 2004. године су уништене и све иконе које су биле у цркви. Само је једна икона Светог Николе сачувана. И то је сачувао чешки новинар Патрик Кајзер који је, дошавши да извештава о погрому, на рушевинама нашао једну икону. Понео ју је у Чешку и вратио када је чуо вест да су се два свештеника СПЦ вратили у Приштину. То је тренутно једина икона која краси ову цркву.

Данас су у ову цркву полако враћа живот. Сваке недеље се служи Литургија, после које сви присутни остају ➔

Октобар 2011. године

Од Куршумлије прилазимо такозваним границама са Косовом. У аутомобилу под отирачем, у пластичној фолији, увијена у ћебе и још један папир је сакривена икона. Ранија искуства нас уче да не дамо могућност цариницима за претрес аутомобила. Напетост расте, али имамо план. На граници се мора платити осигурање у висини од 30 евра. Намерно немам готовину. Цариници ме шаљу на шалтер да платим осигурање. Чиновници говорим да немам готовину, али да ћу је подићи из банкомата, који се налази у близини. На другу страну знам да тај банкомат не ради већ неколико година. Албански цариници сада мисле само на новац за осигурање, а ауто више и не примећују. На крају ми узимају пасош и шаљу ме у Подујево да подигнем новац. Ту смо, икона је већ на Косову и Метохији. У повратку остављам ауто испред границе, а на царину долазим пешице. Пут у Приштину је слободан.

После отприлике пола сата, налазим се са Стевом Митрићем. Паркирам на паркингу испред цркве. Опрезно вадим ташну испод отирача. Односим икону у цркву св. Николе. Унутрашњост цркве је сасвим нова, али чини ми се опустела. Одмотавам папир. Очекивани тренутак се ближи. Свестан сам да је све успело, али олакшање за сада не осећам.

Стево Митрић ме подстиче да распаковану икону сам однесем на постоље, које се налази испред олтар. Стављам икону на место и повлачим се два корака уназад. Тек када је Стево освештао икону осећам олакшање, које скоро тера сузе на очи. Посебно у тренутку када Стево каже да икона из 1847. године изображава живот и дело св. Николе.

Са Стевом дуго разговарамо. Попијемо и мало ракије. Али морам да кренем код пријатеља Срба, који живе на Косову и Метохији. Када будем овуда поново пролазио – доћи ћу у цркву св. Николе. Не само због иконе. Него и због тога што сам захваљујући њој, на Косову упознао доброг човека у којем сам стекао пријатеља.

Тексти фото: Патрик Никола Каизр
Превод: Мира Антоновић

Икона је сада на свом месту. Тамне области у доњој половини су пукотине настале од пожара.

у дворишту и осталим просторијама цркве како би се дружили. Набављен је и један телевизор, на којем се гледају филмови с хришћанским садржајем, а ту је и један сто за стони тенис.

„Недељом имамо једно квалитетно дружење и из недеље у недељу све нас је више. Долазе и људи из Чаглавице и Грачанице у све већем броју“, истиче Митрић.

Црква Светог Николе у Приштини саграђена је, 1830. године на темељима старе истоимене цркве, која се помиње још 1544. године у турским изворима, без икаквих других података. Данас је

то тробродна грађевина, чија је унутрашњост подељена стубовима. На једном од тих стубова окачена је српска застава и управо тај детаљ је најинтересантији албанској деци коју у последње време локалне основне школе доводе на екскурзију.

„Деца стално питају зашто је застава у цркви, а ја им објашњавам да двоглави орао означава јединство цркве и државе, па ко схвати, схватио је“, објашњава јереј Митрић.

Иза цркве налази се гробље на којем су уочљиви порушени споменици. Гробље је настало 1900. године, а ту се са-

храњивало све до 1920. године. Ту, између осталог, почивају и кости америчких и француских војника страдалих у Првом светском рату. И њихови споменици су порушени. Најбизарније на том гробљу делује башта коју је направио косметски Албанац, власник куће која се наслања на дворишни зид цркве. Једноставно је срушио зид који дели његову кућу и гробље иза цркве и ту током летњих месеци поставља столице и столове.

Текст: Душан Телесковић, www.politika.rs
Фото: А. Васиљевић
Објављено: 19. 12. 2011.

Мостар у Прагу

Представници мостарских Срба и епархије захумско-херцеговачке и приморске, били су од 28. јуна до 3. јула 2012. г. у посети Прагу, на позив митрополита Чешких земаља и Словачке, господина Христофора и пријатеља српске заједнице Мостара: Весе Ђорема, браће Спаравало, Милутина Перића, и других.

У храму Успења Пресвете Богородице епископ захумско-херцеговачки Григорије и митрополит Христофор један другоме упућују срдачне поздраве.

Владика Григорије на Светој Литургији у пећини под Скалом у којој се подвизавао свети Јан.

Службени део сусрета почео је служењем Свете Архијерејске Литургије, у суботу 30. 6. у цркви Светог Јана под Скалом. Свету Архијерејску Литургију, уз велики број верника из целе Чешке служили су митрополит Христофор, епископ захумско-херцеговачке и приморски господин Григорије и друго бројно православно свештенство. Претходно је владика Григорије био у посети и код кардинала чешке римокатоличке цркве г. Доминика Дуке.

Истота дана у вечерњим сатима је и СПКУД „Гусле“ домаћинима из Чешке уприличио величанствен наступ. Изведен је једносатни програм састављен од српских традиционалних фолклорних игара и песама. Књижевник Веселин Гатало је говорио о Србима у Мостару, те у најкраћим цртама представио рад СПКД „Просвјета“ градски одбор Мостар, СПД „Гусле“, као и своје књиге.

Незаборавно коло које је у Барачничкој рихти у Прагу одиграло културно-уметничко друштво Гусле.

У недељу је у храму Успења Пресвете Богородице служена Архијерејска Литургија. Служили су је митрополит чешких земаља и Словачке, господин Христофор и владика Григорије. И овом догађају је, поред гостију из Мостара, присуствовао и велики број руских, српских, украјинских и других православних верника.

Недеља је била и дан посете Карловим Варима, важном чешком културном центру и елитном европском бањском лечилишту. Утисци домаћина и гостију су више него добри, договорена је даља сарадња, будуће активности и посете, остварени су бројни контакти на верском, туристичком, културном и другим нивоима који би могли постати окосница даљег повезивања Чешке и Мостара.

Текст: Епархија захумско-херцеговачка

Поклоњење сенима светих предака

Срби из Ниша, Прокупља, Бруса, Александровца положили венац логорашима.

Чланови Друштва за чување успомена ослободилачких ратова су из Ниша допутовали у Јиндржиховице да се поклоне сенима својих предака из Првог светског рата, чије кости овде почивају.

У Светлој Недељи по Васкрсу, ове 2012. г. Праг и Чешку су посетили преставници Друштва за неговање слободарских традиција из Ниша и Јужне Србије, њих 75, на челу са председником Славицом Јовановић-Динић.

У делегацији су били и представници Друштва из Прокупља, Бруса, Александровца, Лесковца.

Циљ посете био је поклоњење сенима српских и руских заробљеника пострадалих у Јиндржиховицама, на северо-западу Чешке, где се у то време налазио највећи аустроугарски логор у Првом светском рату. У овој спомен-костурници почивају кости 7100 Срба и 180 Руса, а коју је подигао краљ Александар Карађорђевић.

Парастос за седам хиљада умучених Срба.

Пријем у амбасади Србије и срдчан дочек од стране амбасадорке наше земље у Чешкој Републици, госпође Маје Митровић.

Помен у Јинждриховицама одржао је протојереј Срђан Јаблановић, а чланови Друштва су из Србије, за ту прилику, донели колач-хлеб, жито и свећу. По завршеном Помену положили су и венац, такође, донет из Србије.

Потом су посетили цркву светих апостола Петра и Павла у Карловим Варима и прошетали по овој чувеној чешкој бањи.

У Прагу су били на Светој Архијереској Литургији, у цркви Успења Пресвете Богородице на Олшанима, где их је примио и благословио поглавар Православне цркве Чешких земаља и Словачке, митрополит Христофор. Они су му на дар поклонили попрсје светог цара Константина, који је рођен у Нишу, као и предмете домаће радиности из Србије.

На крају четвородневне посете, били су гости и у Амбасади Србије у Прагу где их је срдечно поздравила амбасадорка г-ђа Маја Митровић. Гости из Србије су је даривали традиционалном српском шајкачом, вином из александровачке Жупе и попрсјем цара Константина.

Чланови Друштва су обећали да ће и надаље долазити на поклоњење и посету овим крајевима.

Текст и фото: Ц. О. Св. Кнез Лазар, Праг

Добродошлица драгом госту

Његово Блаженство митрополит варшавски и целе Пољске г. Сава, посетио је крајем априла ове 2012 г. сестринску православну цркву Чешких земаља и Словачке. Била је то његова прва посета овим крајевима, од како је изабран за поглавара православних Пољака.

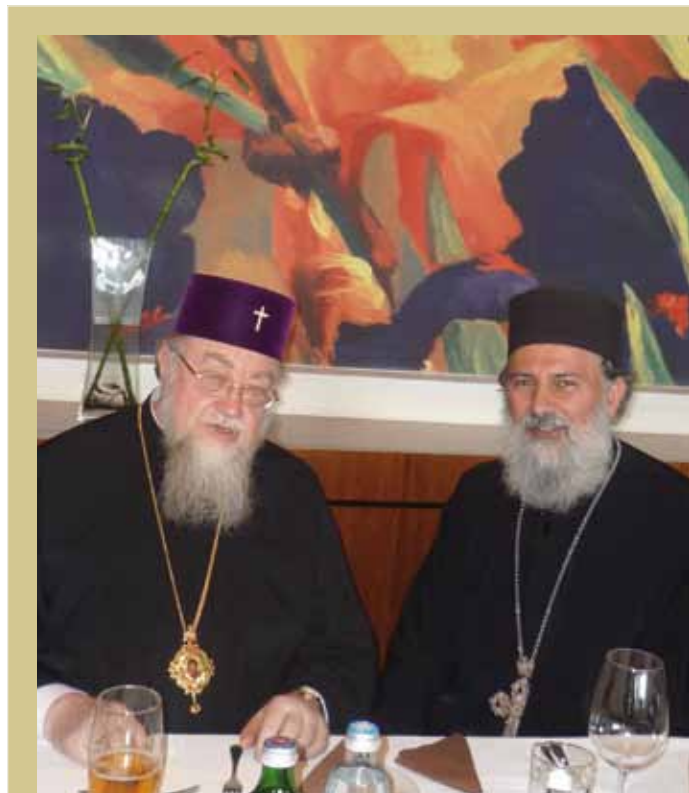
У делегацији са њим били су протојереј Георгије Дорошковић, јерођакон Павле и секретар Јарослав Гончар.

Заједно са својим домаћином Блажењејшим митрополитом Христофором, прво су посетили Карлове Вари и тамошњу цркву светих апостола Петра и Павла, да би се потом упутили у посету моравским светињама.

У Брну су их, испред храма св. Вацлава, дочекала деца у народној ношњи са цвећем у рукама, као и архиепископи оломоуцко-брњенски Симеон и михаловско-кошицки Јурај, те викарни епископи ходоњински Јоаким и комаренски Тихон. Митроносни протојереј и старешина храма у Брну Јозеф Фејсак и свештеник Марко Малик су их са верницима у храму поздравили сверадосним поздравом и појањем Христос Воскресе.

Митрополити Сава и Христофор, са члановима делегација, су потом посетили Микулчице, где су првобитно дошли св. Ђирило и Методије, те манастир Хрбу Врбку, место у коме је рођен св. епископ Горазд.

На крају четвородневне посете у недељу на празник св. жена Мироносица, служена је Света архијерејска Литургија у храму св. Ђирила и Методија у Прагу. Том приликом митрополит Христофор је, за заслуге у учвршћивању православне вере, митрополиту Сави уручио највише признање чешке православне цркве орден св. Ђирила и Методија.

СРБИН У ВАРШАВИ

Његово Блаженство митрополит варшавски и све Пољске Сава, добро говори српски језик, мада се брани да је заборавио.

Наиме, владика Сава је докторирао на Богословском факултету у Београду, 1966. г. Ту се ближе упознао са историјом и традицијом Српске православне цркве. Значајни за њега у то време били су сусрети са духовником и теологом Јустином (Поповићем), Светим Авом. Он је можда и одлучујуће утицао на његово монашење.

Тако је, исте те године, монашки постриг примио у манастиру Раковици, од стране српског патријарха Германа. На монашењу је добио име Сава у част Светог Саве, првог архиепископа српског и оснивача српске цркве.

Два пута је као поглавар пољске цркве посећивао српску цркву, а и патријарх српски Павле, је био у узвратној посети пољској цркви.

На свечаном ручку који је митрополит Христофор приредио у част његовог доласка, када сам га поздравио испред српске заједнице која живи овде у Чешкој, рекао сам му на почетку да носи најлепше српско име.

–Јесте, казао је владика Сава, ја сам једини Србин у Варшави.

За ту прилику даривао сам му књигу о страдању Срба на Косову и Метохији, на шта ми је владика узвратио монографијом о једној од највећих светиња у Пољској манастиру Грабарки.

о. Срђан

Косовски пејзаж у Чешкој

Један од најпознатијих савремених српских писаца са Косова и Метохије Радосав Стојановић, боравио је у Прагу и Чешкој, у оквиру делегације Друштва за неговање слободарских традиција из Ниша.

Радосав Стојановић, рођен 1950. год. детињство је провео у Црној Трави, а Филозофски факултет, на катедри за српски језик, завршио је у Приштини. Свој радни век провео је као новинар и главни уредник јединог дневног листа на српском језику на Косову и Метохији „Јединство“. Потом је дуже време био и директор Народног Позоришта у Приштини.

Написао је више књига прозе, поезије и драме а у публицистици је дао значајан допринос расветљавању српске косовско-метохијске трагедије.

Познате књиге су му, између осталих, Аритонова смрт, Мртва стража, Дивљи калем, Трепет, Живети с геноцидом. Добитник је многих значајних књижевних награда.

По изгону са Косова 1999. г. живи и ради у Нишу. Недавно му је у издању Српске академије наука и уметности објављено капитално дело Црнотравски речник. Веома активно ради на прикупљању историјске и књижевне грађе као и биографија значајних српских аутора са Косова и Метохије, које делом објављује на енциклопедијској друштвеној мрежи Википедији.

За успомену на његов боравак у Прагу и Чешкој објављујемо једну од његових песама из књиге Трепет.

Радосав Стојановић у Јиндржиховицама

ИМАМ ЈА ХИЛАНДАР

*Опет ми пале Љевишку, Девич и Архангеле
Не марим, нек гори, Господе,
Твоје је више него моје.
То гори твоја постојбина, Господе.*

*Опет ме гоне с кућног прага,
Не марим, нек се потуцам и странствујем,
И Ти си са мном крвавих табана.
То крв твоја кроз моју истиче.*

*Ни Теби са мном није боље, Господе!
И Ти се злопатиш и ридаш у скрби.
Ја, опет, имам своју Гору Свету
Одакле ме нико прогнати не може.*

*И све ће се са њом поново створити
Све ће изнова васкрснути
Из праха Хиландара
Из светлости костију монаха
По развалинама метохијским развејаним
Из њиховог видела сажеженог
И ко у молитву сложеног и
Утканог у твоје небеске стопе, Господе.*

Косово и Метохија, 17. Април 2004.

Парастос српским мученицима на

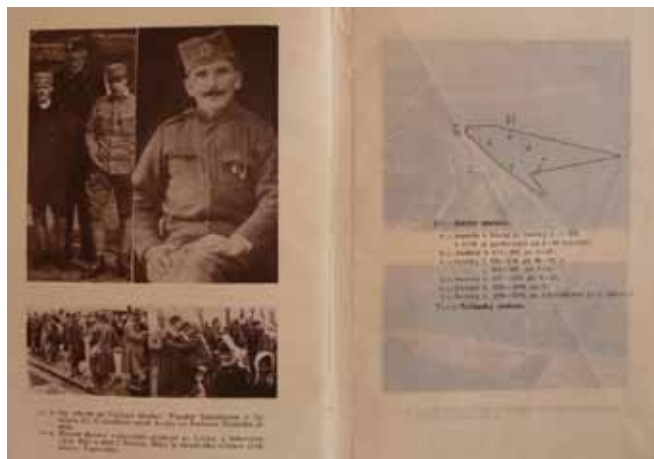

И ове године је традиционално, уочи Видовдана, у организацији удружења Срба у Братислави, у месту Нађмеђер (Велики Међер), на Дунаву, служен парастос за око шест хиљада пострадалих Срба.

Симболи државности Словачке и Србије у заједничком поштовању пострадалих.

Удружење Срба у Братислави, на челу са г. Бојаном Радовановићем и г. Недељком Кљајићем, је организовало парастос за Србе који су пострадали у великом Аустроугарском логору у Нађмеђеру за време Првог светског рата. Парастос су служили протојереј Срђан Јабланивић, о.Јакуб Јасечко из Холича

Слике логораша из Шумадије и Црне горе и мапа српског гробља са означеним парцелама и гробовима.

гробљу у словачком Нађмеђеру

Парастос на месту где је за време Аустроугарске био логор.

И данас ће се наћи одабрани, који се сећају српских жртава.

а појао је о. Слађан Васић из Беча. За пострадале Србе логораше су положили венце и представници градске власти Нађмеђера, месни католички свештеник, као и представници црквене општине Свети Сава из Беча господи Драган Живковић, Милоје Анђелић, Драган Јаничић.

Прота Срђан је у својој беседи подсетио на значај Видовдана за српски народ, српског светог цара Лазара и његов завет „да је земаљско за малена царство, а Небеско увек и до века“ и на страдање Срба за своју православну веру, од Видовдана све до данашњих дана.

Делегација је посетила и гроб недавно преминулог градоначелника Нађмеђера Ладислава Рудицког, који је био велики пријатељ Срба, те покретач добрих односа између места Нађмеђера и Чачка, као и покретач одржавања гробља Српским мученицима. Његов син господин Норберт Рудицки, као домаћин, провео је госте кроз мештанску бању и у оближњем хотелу приредио ручак за госте. У молитвеној и пријатној атмосфери договорени су и будући контакти и сусрети.

Текст: Ц. О. Св. Кнез Лазар, Праг

Фото: Јован Крњајић

Владимир Илић преко писма тражи свога оца и смирено додаје: „Добро сам, жив сам, само сам много остао сакат.“

Писмо са адресом: Николић Марко, Четврта барака, број 56, логор Нађмеђер, Угарска.

Освештани простори духовног центра Свети кнез Лазар у Прагу

На Свете Враче Козме и Дамјана, у Дому народних мањина, у Воцеловој улици бр. 3, у Прагу 2, освештани простори духовног центра Светог кнеза Лазара, за Србе у Чешкој.

Обреду, који је служио митрополит Чешких земаља и Словачке, Христофор, саслуживали су: архимандрити Сергије, и Теофан, протојереји Зоран Дреновац и Олег Махњев и јереј Игор Јефремушкин.

Владика Христофор је такође, по старој српској традицији, пресекао славски колач оцу Срђану Јаблановићу и његовој породици, попадији Верослави и ћеркама Милици и Марији у част светим мученицима Козми и Дамјану који су њихова слава.

Свечаности је присуствовао и директор Дома народних мањина г. Јакуб Штедроњ.

По освећењу просторија и сечењу славског колача домаћин је приредио и послужење.

Текст и фото: Ц. О. Св. Кнез Лазар, Праг

Директор Дома народних мањина Јакуб Штедроњ, митрополит Христофор, о. Зоран Дреновац и о. Срђан Јаблановић.

Концерт хора Обилић из Београда

Православна црквена општина св. кнез Лазар у Прагу организовала гостовање чувеног академског хора Обилић из Београда под управом диригента Даринке Матић Маровић

У понедељак, 2. јула 2012. у Дому народних мањина у Прагу, одржан је концерт академског хора „Обилић“ у оквиру удружења Културно уметничког друштва Универзитета у Београду „Бранко Крсмановић“.

Дириговали су Даринка Матић Маровић и Дејан Миливојевић. Солисткиња Нела Калуђеровић је певала сопран а Иво Брковић баритон. Дејан Миливојевић је био солиста на хармоници.

Изведени су одломци из Литургије Светог Јована Златоустог и Руковети од Стевана Мокрањца, мотиви руских, бугарских, грчких, украјинских и српских народних духовних песама, као и дела Сергеја Зарова, Константина Бабића, Марка Тајчевића, Емила Ко-сета и других.

Концерту хора присуствовала је и амбасадор Србије у Прагу госпођа Маја Митровић. Концерт је био изузетно посећен од стране Срба, Чеха, Украјинаца и Руса који су наступ хора наградили дуготрајним аплаузом.

Текст и фото: Ц. О. Св. Кнез Лазар, Праг

Књига Емира Немање Кустурице на чешком језику

На овогодишњем Сајму Књига у Прагу, који се традиционално одржава у мају, појавила се и књига славног режисера Емира Кустурице на чешком језику. Реч је о преводу његовог аутобиографског дела „Смрт је непровјерена гласина“ у издању Вечерњих Новости из Београда, које је штампано у неколико издања у преко двеста хиљада примерака.

На чешки језик је преведена као „Kde jsem v tom příběhu já?“. Књигу је објавила издавачка кућа Freytag&Berndt у преводу Станиславе Сикорове. Кустуричин роман је већ преведен и на неколико других језика. Чувени режисер, иначе прашки ђак, нажалост, овога пута није, због обавеза, могао да дође на њено представљање на Сајму књига, али је обећао да ће то учинити у току године.

У последње време Емир Кустурица је био већ два пута у Прагу и Чешкој.

Прошле године је наступио на фестивалу Сан летње ноћи у организацији

Славни режисер у последње време два пута боравио у Прагу и Чешкој. Књига, концерти, изложба слика...

удружења Лука, г. Весе Ђорема, где је наступио заједно са познатим чешким певачем Даном Бартом и оркестром Забрањено пушење, са Нелетом Карајлићем. Свирали су пред двадесетак и више хиљада људи, на подијуму, на реци Влтави између Карловог и моста Легија.

За ту прилику, на свему значајном што је учинио у филмској уметности, градоначелник Прага г. Бохуслав Свобода му је уручио кључ града Прага. Претходно је отворена изложба фотографија Петра Нашица, са снимања Кустуричаних филмова. Сам редитељ је, такође, уручио награду за животно дело свом професору Отакару Ваври.

Наредног дана Кустурица је са групом наступио и на летњој филмској школи у Ухерском Храдишту.

Неколико месеци пре тога, у центру Прага, у галерији ДеаОрх, Емир Кустурица је отворио изложбу слика познатог сликара Воје Станића из Херцег Новог.

Бели Анђео Томашу Бердиху

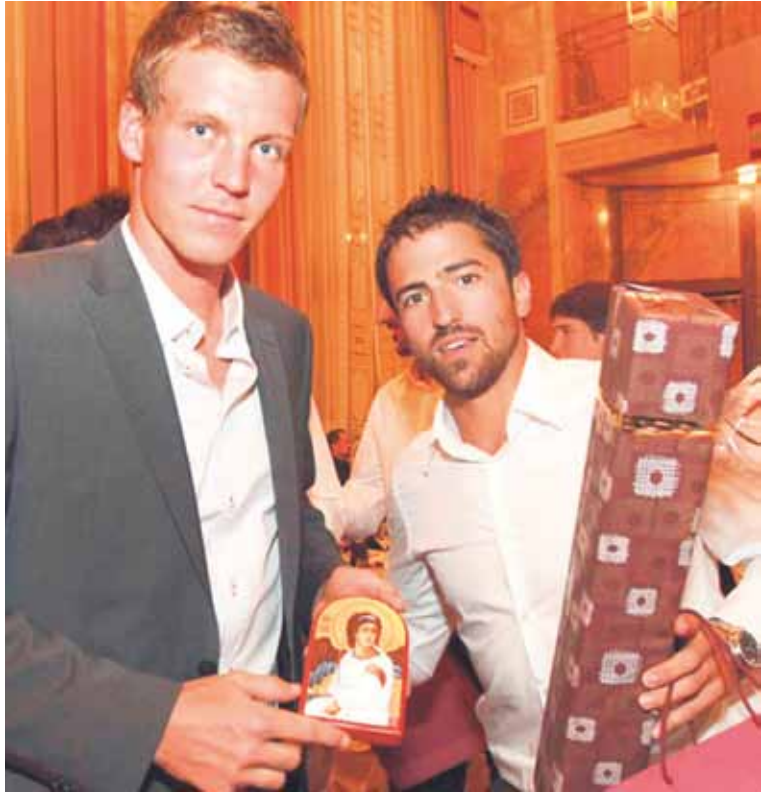
Почетком априла ове године у препуној прашкој О2 Ацени одржан је тродневни четвртфинални тениски меч у Дејвис Купу између екипа Чешке и Србије. Била је то ревија једних од најбољих тенисера света.

За тим Србије наступили су Јанко Типсаревић, Виктор Тројицки, Ненад Зимоњић а екипу Чешке предводили су Томаш Бердих, Радек Штјепанек и Лукаш Росол. Најбољи тенисер света и Србије Новак Ђоковић, нажалост, није наступио.

Након велике борбе у три дана славили су Чеси и пласирали се даље ка финалу овог светског шампионата у тенису.

Најзанимљивији је, свакако, и одлучујући, био меч између Томаша Бердиха и Јанка Типсаревића, који је после дуге борбе добио Бердих.

Но, оно што је нама привукло пажњу јесте поклон којим је Јанко даривао Томаша на свечаној вечери, уочи сусрета, у Обецном Дому. Ради се о икони Белог Анђела из манастира Милешеве, једног од налепше насликаних анђела у свету. Нека би их обојицу пратио и штитио у њиховим животима.

Јанко Типсаревић дарује Бердиху икону Белог Анђела.

Ратко Шкорић испред иконе Св. владике Николаја.

Слава Светог Владике Николаја Велимировића

Међу онима који славе своју крсну славу, овде у Прагу, издвојили би младог Ратка Шкорића из Задра, који је заједно са својом супругом Софијом, бугарком рођеном у Пловдиву, одлучио да за своју другу славу, преславу, узме Пренос моштију светог Владике Николаја Велимировића Охридског и Жичког, који се празнује 3. маја.

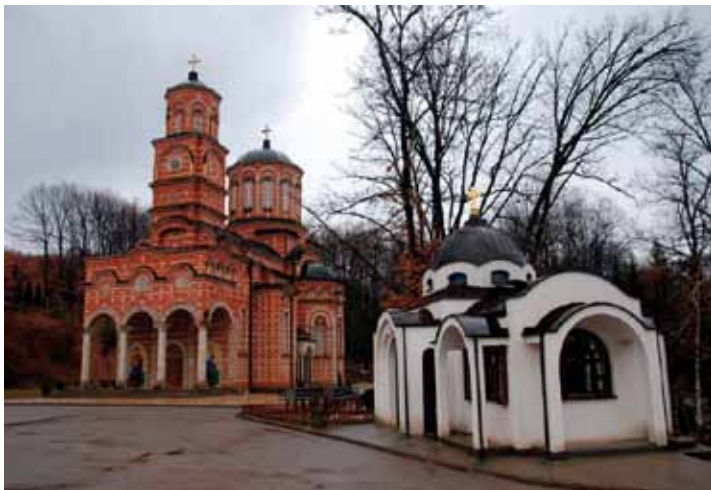
Ратко је, заједно са родитељима и братом, почетком деведесетих година, прошлог века, морао да напусти Задар, у коме су живели, и пут сеобе их је довео до Прага. Ту је завршио основну и средњу школу. Пре неколико година венчао се са супругом Софијом, у цркви Успења Пресвете Богородице на Олшанима. Заједно су наставили да славе своју крсну славу светог Николаја Мирликијског.

Међутим, због велике захвалности за свој духовни преображај, читањем књига и дела светог владике Николаја Велимировића, по благослову, узео је за своју другу славу, преславу, пренос владикиних моштију из Америке у свој родни Лелић код Ваљева, такође, почетком деведесетих година. За сада је сигурно један од ретких Срба који су почели и славски да прослављају светог Николаја, новог Златоуста.

За тај свечани дан редовно припреме колач-хлеб и жито, славску свећу и послужење, а у гостима му, поред родитеља, дођу како Срби, тако и Чеси, Украјинци а у последње време и пријатељи Кинези.

Славску икону насликао је монах Пајсије, иконописац родом из Македоније, а који је данас у манастиру-скиту у Тјешову, код Карлових Вари.

О Божићу у Србији на ЋТ 1

У понедељак 13. 2. 2012. г. у 21 сат на првом каналу чешке телевизије ЋТ 1, у познатој серији На путу, је приказана емисија На путу по Копаонику.

У емисији је највећим делом приказана прослава Православног Божића код Срба и српска Слава. Емисија је снимљена у околини Крушевца, по Морави, на Копаонику и у Новом Пазару. Пројекат је остварила екипа Чешке телевизије на челу са редитељем г. Романом Вашичком, а сарадник је био и протојереј Срђан Јаблановић.

На путу по Копаонику

Са Јиржим Бартошком и Мирославом Донутилом по српским планинама и подножјима у потрази за традицијом Православног Божића, лађаром на Западној Морави, у подрум и на падине.

Испећи прасенце и одсећи храстову грану – то су две основне обавезе, које чекају на Србе за Бадњи дан, који Православни Хришћани по јулијанском календару славе 6. јануара. У граду се наравно по печење иде на пијацу, али исто као и на селу се увече сви сакупљају на богослужењима, после којих се испред цркви разгори храстова ватра.

СЕРИЈАЛ ТВ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Телевизијска екипа Републике Српске из Бања Луке, на челу са уредником и новинарком Миром Лолић – Мочевић, боравила је два пута током ове и прошле године у Чешкој. Разлог је снимање неколико серија о Србима у овој земљи за емисију Тамо далеко.

Једна од серија које су приказане на Телевизији Републике Српске а чија је гледаност и у целој Босни и Херцеговини, била је и разговор са митрополитом чешким Христофором, потом су биле ту и репортаже о Иви Андрићу, поводом превода његових књига на чешки језик, са др Рајком Долечеком, Дејаном Ранђеловићем из Карлових Вари који брине о спомен-костурници Јиндржиховице, Весом Ђоремом, породицама Спаравало и Марјановић.

Други пут екипа је била да сними причу о боравку мостарских Срба у Прагу, на челу са владиком захумско-херцеговачким Григоријем.

Православни Божић ћемо провести на планини и у подножју Копаоника, на којем се налазе највећи српски врхови. А такође и најпознатији зимски центар – нешто као српски Шпиндлеров Млин. Али прави млин ћемо посетити у поморављу Западне Мораве. У њему се меље непрестано осим недељом од ујутру до увече и захваљујући томе је широка околина снабдевена квалитетним пшеничним и кукурузним брашном. Не оскудева се ни у добром вину, а најпознатији је тамошњи мушкат.

Венчање у храму на Олшанима

Радован Павлишта је у недељу 9. септембра 2012. г. узео за жену Габриелу Антошикову. У храму Успенија Пресвете Богородице их је венчао протојереј отац Срђан Јаблановић. За све који су дошли да поделе овај радостан дан је домаћин

Радован припремио гозбу у ареалу Вовзне Стрешовице у коме се налази ресторан Стара Вовзна. За музичко весеље се побринула ромска група Розен Бенд. Радовану и Габријели желимо потомство које ће славити Бога и поштовати родитеље.

Алфонс Муха овековечио крунисање српског цара Душана

Дух светих Срба над Прагом нас подсећа
на наше свето и славно порекло.

Галерија главног града Прага је уз подршку града Прага организовала изложбу чувеног сликара Алфонса Мухе под називом Слованска епопеја. Изложбу је могуће видети у великој дворани Велетржне палате до јануара 2013. године.

Своју Слованску епопеју Алфонс Муха започиње сликом Словани у прапостојбини, за коју сам каже да представља сам почетак, Адама и Еву Слованства. Између Висле и Дњепра њихова чистота и невиност је угрожена од стране непријатеља, који нападају и уништавају. На небу лебди пагански свештеник у екстази док се Адам и Ева против наоружане силе бране снагом смирења. Значај словенског богослужења приближава сликом Увођење словенске Литургије истичући просветитељску делатност солунске браће Ћирила и Методија, који су превели Јеванђеље на словански језик.

Слика Крунисање цара српског Стефана Душана показује да је овај догађај од великог значаја не само за српску него и за светску историју. Цар Душан је крунисан на Васкрс 1346. год. Алфонс Муха је овековечио тренутак, који се одиграо непосредно после изласка славне поворке из храма Светог Марка у Скопљу. У првом плану радост симболизују девојке у народној ношњи, а за њима великодостојници носе царев мач. Цар је у центру славног круга а око њега су његова супруга, његов син новокрунисани српски краљ Урош, рукоположени српски партијарх, свештеници, племићи и изасланици са европских дворова. Цара Душана карактерише дубок смисао за правду, који је изнео у Душановом закону. Све изложене слике су величине између 4м² и 8 м². На њима, осим српске, Муха подсећа на бугарску историју сликом Цар бугарски Симеон, на пољску сликом После битке у Грунвалду, а на руску сликом Окончање ропства за Русе. Чешки историјски догађаји су на сликама Краљ Пржемысл Отакар II, Јан Амос Коменски, Хуситски краљ Јиржи из Подјебрада, После битке на Виткову и другим.